

zichzelf zegt de graadmeter niets, hooguit in combinatie met andere indicatoren. Corné van Zeijl meent dat de Baltic Dry vroeger een mooie indicator was voor de economische ontwikkeling, maar door (grondstoffen)speculatie aan betrouwbaarheid heeft verloren.

ING houdt de Baltic Dry-index in de gaten, zegt Pieter Wind van ING Investment Management. "Het is een goede indicator voor de economische ontwikkeling, maar niet zonder meer voor de beurs."

WAT BESTUURDERS AL WETEN

Normaal gesproken heeft niemand zo vrij toegang tot de machinekamer van een beursgenoteerd bedrijf als de bestuurders zelf. Als zij fors eigen aandelen beginnen te kopen kan dat ook een belangrijke indicator zijn. Van Lanschot gelooft daar niet in, de bank kijkt niet naar deze 'insider trading'.

Ook ING laat de beleggende bestuurders links liggen. "Het is voor ons veel belangrijker om te weten hoe grote partijen gepositioneerd zijn, waar het (grote) geld ligt, en waar het naar toe stroomt," zegt Pieter Wind van ING.

SNS volgt de handel van bestuurders per bedrijf wel, maar relateert het belang. 'De afgelopen jaren hebben insiders bakken met geld verloren. Zij hebben het ook slechter gedaan dan de markt,' aldus Corné van Zeijl.

TA 'WERKT NIET'

Een forse groep particuliere beleggers zoekt houvast in bestudering van herhalende patronen in beleggen.

Professionals zien er geen heil in, volgens Michel van der Stee: "De aanhangers van technische analyse zijn ver in de minderheid."

Corné Van Zeijl bevestigt die visie: "Naar technische analyse kijken we niet of nauwelijks, maar als iedereen er naar kijkt en zegt dat de bodem in de AEX op 300 punten ligt, moet je rekening houden met koopdruk rond dat niveau. Tech-

"DE AFGELOPEN JAREN HEBBEN INSIDERS BAKKEN GELD VERLOREN. ZIJ HEBBEN HET OOK SLECHTER GEDAAN DAN DE MARKT"

nische analyse is leuk, maar meer ook niet."

ING kijkt wel naar technische analyse, zegt Pieter Wind. "Het is maar één in een reeks van markt-indicatoren. Als zelfstandig beleggingsinstrument gebruiken we het niet, dat leidt tot teveel transactiekosten en vaak tot foute beslissingen. We nemen het mee als signaal van het heersende gevoel bij beleggers."

HANDVOL VOORSPELLERS

■ VIX-index

Angstbarometer. VIX boven de 30 duidt op een zeer hoge volatiliteit en angst.

■ Baltic Dry Index

Groei-indicator. Samengesteld op basis van tarieven die betaald worden om grondstoffen te vervoeren

■ Call/put ratio

Stemmingsmeter. Geeft een aanwijzing voor de korte termijn verwachting van (optie) beleggers. Een call/put ratio groter dan 1 duidt op een positieve stemming.

■ Non farm payrolls:

Amerikaanse werkgelegenheidscijfers. Van oudsher een belangrijke graadmeter voor de gezondheid van de Amerikaanse economie. Grote impact op beursstemming.

■ Inkoopmanagersindex

Indicator economische activiteit. Die groeit bij een cijfer hoger dan 50, bij minder dan 50 punten is er sprake van krimp.

LETTEN OP INKOPERS

Twee indicatoren hebben de speciale belangstelling van Van Lanschot-strateeg Van der Stee: de inkoopmanagersindex voor de industrie in de Verenigde Staten en de Duitse Ifo-index, een stemmingsindicator voor het ondernemersvertrouwen.

SNS' Van Zeijl bevestigt dat de Amerikaanse inkoopmanagerindices een belangrijke indicator is, "maar als voorspeller heb je er niet zo veel aan."

Pieter Wind vindt dat beleggers de belangrijkste Amerikaanse cijfers, waaronder de inkoopmanagersindex, goed in de gaten moeten houden. De interpretatie van die cijfers is de laatste tijd een stuk lastiger geworden. "Probleem is alleen dat je niet meer thuis komt met alleen een economische en fundamentele analyse.

Je hebt nu ook te maken met politieke problemen, met problemen in de bankwereld, in het financiële bestel en natuurlijk de (met name Europese) schuldenproblemen. Die schuldafbouw kost groei, dat heeft weer zijn uitwerking op pensioenen en de arbeidsmarkt en dat versterkt elkaar. Kortom, de

puzzel is een stuk lastiger te leggen dan in normale omstandigheden en dan is het al lastig."

Ben Steinebach van ABN Amro ziet die moeilijkheid ook. "Wat de markten beweegt? Ze worden door psychologie gedreven en mensen praten elkaar na. Bedrijven staan er best goed voor, maar de Europese schuldencrisis is de dominante factor. Als de euro overeind blijft, gaat het weer om macro-economische cijfers, waarderingsmaatstaven, volatiliteitsmaatstaven en een beetje technische analyse."

'WAARDERING IS ENIGE DAT TELT'

Voor de meeste fondsmanagers en vermogensbeheerders blijkt uiteindelijk de waardering van aandelen en beurzen het belangrijkste. Michel van der Stee "Door te beleggen in aandelen met een lage waardering heb je meer kans op een goed resultaat. Waardebeleggen doet 't beter dan beleggen in 'groeiaandelen, dat blijkt uit tal van onderzoeken. Maar markten kunnen jarenlang te duur zijn of te goedkoop. Niet zelden is daarom geduld vereist."

Waarde kan een lage koers/winstverhouding zijn en een hoog dividendrendement. Maar is nog iets belangrijker volgens de professionals: diep in zo'n bedrijf kijken, graven naar de fundamentele waarde van een bedrijf, zoals superbelegger Warren Buffett doet.

Corné van Zeijl van SNS zegt: "Waardering vinden wij ook belangrijk, maar je kunt er niet mee voorspellen wat de beurs gaat doen. Het vroegere Fed-model, dat aangaf of aandelen goedkoop waren, ook ten opzichte van obligaties, gaat sinds 2003 niet meer op."

MEER WETEN?

Zie dashboard op [pagina 60](#)